

represa dels "Quaderns de cultura"

per Domènec Guansé

Evidentment, una de les característiques més visibles d'aquesta època nostra és l'enciclopedisme. Albas — a part de la traducció i adaptació d'obres literàries —, fins i tot les enciclopèdies per antonomàsia, tendien a limitar-se a l'estudi de la terra catalana, els seus pobles, la seva gent i els seus problemes; avui, sense negligir aquests estudis, cobrim portes i finestres, per aventurar-nos a examinar tota la problemàtica humana, esdevingué més problemàtica que mai. Prescindint dels múltiples exemples i contrastos que ho corroborarien, heus ací els mateixos «Quaderns de Cultura» que ara, després d'una pausa, l'Editorial Bruquera reprèn en forma enrobustida, i que amb la seva aspiració a constituir «una autèntica universitat popular», abasten una gran diversitat de temes: dels més locals als més universals, amb la clara intenció de situar els temes locals en un context universal i d'oferir els universals com un estímul a la nostra cultura.

No sempre, però, és avinent d'acomplir aquesta doble intenció i ni tan sols necessari. Exemple en tenim amb el quadern primer — en realitat, el 49 de la col·lecció — de la represa, on Lluís Solà, que ja ens havia presentat «El Be Negre», «Cu-Cutl!» i «En Patufet», se les emprèn ara amb el «Papitu» (1908-1937). L'autor ens en fa una breu història, n'assenyala les tres etapes representatives i ens presenta els directors, redactors i caricaturistes, tot a base de succintes i cenyides anotacions, enllaçades als textos de la mateixa publicació: en llenguatge d'avui, un «Papitu» explicat per ell mateix. Els textos que ens tria, així com les caricatures, formen en conjunt una antologia excel·lent de l'humor català de l'època. De pas, el setmanari en surt afavorit, ja que l'autor per «un elemental bon gust», com diu amb amable eufemisme, n'elimina aspectes que resultarien repel·lents per molt representatius que fossin. Però el que acull és suficient per a donar una idea clara del que el «Papitu» fou i significà en les seves tres alludides etapes. El públic d'avui, avesat al més respectuós i primmirat dels periodismes i que sembla alarmar-se davant del més lleu exercici polèmic, potser quedarà sorprès davant el devesall d'enginy, d'humor, de mala intenció, de desvergonyiment i de poca-solta gratuïta que manipulaven molts periodistes, periodistes i periodistas de l'època i de la forma i pocs miraments amb què «desmuntificaven» els personatges més

Antoni Serra

HISTÒRIA DE L'ESCOLTISME CATALÀ

quaderns de cultura

infatuats. Certament, el «Papitu» no és una publicació digna d'ésser imitada en cap de les seves èpoques: a cada època correspon un estil o uns estils propis. Ara, del que sí ens fa adonar aquesta evocació del «Papitu» és que la supressió de l'humor, de la rialla, de la sàtira, de la facècia en les publicacions periòdiques — els millors caricaturistes actuals són d'una tristesa sense esperança — no pot resultar gens saludable ni per a la cultura del país ni per al bon capteniment dels seus personatges.

En contrast amb aquest «Quadern» tan virolat, al següent, Antoni Serra, amb la **Història de l'escoltisme català**, ens ofereix un treball tan seriós com ben documentat. Per les seves gestes, l'escoltisme català és tota una epepeia. En lloc, però, de fer ressonar les trompes èpiques, Antoni Serra, bé que amb bon estil, prefereix presentar detalls concrets, dades i dates estrictes. No obstant això, emociona. Ens evoca personatges tenaços, providents i modestos, només coneguts en tota llur íntima grandesa pels qui han treballat amb ells. Ens en recorda d'altres, d'absents, que haurien d'ésser inoblidables. Ens fa adonar de com ha estat, com és i com vol ésser una bona part de la joventut catalana, l'actuació de la qual constitueix un dels motius més profunds i misteriosos del nostre sobreviure actual. Ens fa comprendre com l'amor a la terra natal dels qui més personalment la coneixen, no frena, sinó que estimula l'amor per a tots els altres pobles de la terra. Ens assenyala, insinua o denuncia els obstacles que l'escoltisme català ha hagut de vèncer per preser-

var-se en la més pura essència, i ens revela el somni secret de futura grandesa que l'inspira. Treball dens i condensat, ric d'informació, la **Història de l'escoltisme català** és una de les valuoses aportacions dels «Quaderns de Cultura».

També n'és una notable aportació, **El protestantisme a Catalunya**, de Joan González i Pastor, ministre de l'església evangèlica i escriptor especialitzat en els temes que s'hi relacionen. Amb traça, amb modestia no exempta de fervor, ens presenta un quadre de la penetració del protestantisme als nostres països, a partir de la proclamació de Carles I com a rei d'Espanya, fins als nostres dies: avenços, marraides, obstacles, causes que ho han provocat i situació actual. Obra de divulgació, com es diu correntment, ve a omplir un buit i és, al nostre parer, ben documentada, exacta i completa. Escrita en un català excel·lent, tot el text traspuja un desig de germanor — digne de correspondència — amb els catalans que no comparteixen exactament les idees de l'autor.

Finalment, el quart dels quaderns d'aquesta represa, o sigui el núm. 52, és la **Història de la Lliga**, de Modest Sabaté. Secretari de redacció de «La Veu de Catalunya», òrgan del partit, Modest Sabaté disposà durant molts anys d'un dels llocs més estratègics per seguir-ne al dia les evolucions i les vicissituds i conèixer-ne les figures més representatives. La falta d'espai — cent fulls holandesos escassos — no li ha permès, sens dubte, d'aprofitar el seu vast coneixement de la matèria, i ha preferit, més que traçar-ne una síntesi o un esquema, enumerar els fets més essencials del partit, entrellaçant-los amb discursos i documents de notòria validesa i fins i tot de vigència actual. Obra útil en especial per als qui no han conegut ni estudiat l'època — que abasta del 25 d'abril de 1901, data de fundació de la Lliga, fins al 18 de juliol de 1936, data de la dispersió —, els farà comprendre, sobretot, la passió que flotava en l'ambient i com, des del camp conservador, eren defensats el que aleshores s'anomenava els drets de Catalunya. — DOMÈNEC GUANSÉ.

Aprovat per l'Institut de Crèdit a Mitjà i a llarg terme, amb el núm. 8

PER UN ESTALVI MÉS INTEL·LIGENT

FONDIBERIA

FONS D'INVERSIÓ MOBILIÀRIA

Societat gestora: GESFIRME, S. A.

Passeig de Gràcia, 68, telèfon 215 45 12
Barcelona-8

Dipositari: BANCA CATALANA

Passeig de Gràcia, 84, telèfon 215 57 62
Barcelona-8